

med hälsning från ordföranden

En intressant höst för Geografin! Runt om i skolorna är alla fullt engagerade med att sätta sig in i det nya betygssystemet och kursplanemålen.

Nationalkommittén för Geografi vid Kungliga Vetenskapsakademien höll ett intresseväckande kollokvium för att följa upp unga geografers arbete och för att stärka förbindelsen mellan internationellt ledande unga forskare och beslutsfattare för regeringen.

Under symposiet presenterades prognoser och de senaste trenderna. Forskare tog upp konsekvenser av social karaktär som t ex ändrad odlingsföljd i Etiopien vilken ger en avsevärt lägre avkastning, när man inte längre odlar bönor som tillför jorden kväve. I andra länder kan produktionen av grödor ske med bara hälften av den handelsgödsel som europeiska jordbruk använder. Så stor del som 30–40% av den globala produktionen grödor kasserades.

Viktiga utmaningar utformades både i ett biofysiskt och i ett socioekonomiskt perspektiv för den globala livsmedelsförsörjningen.

Vid Lunds Universitet har Young Masters Programme (YMP) med hemsidan www.goypm.org öppnats för geografiintresserade elever och lärare. Torvald Jacobsson, känd för filmen Planeten, har här gjort ett webbaserat, interaktivt distansläromedel för elever som är intresserade av klimatfrågor med fokus på hållbar utveckling och förebyggande miljöstrategier. Följ även lanseringen av den nya YMP-plattformen på UNESCO i Paris, *live* på nätet den 23 maj 2011. Mer spännande nyheter kommer att följa under de kommande månaderna!

Annica Grundström, ordförande
Geografilärarnas Riksförening

årsmöte 2012

Geografilärarnas Riksförening kallar till årsmöte i början av 2012. Kallelse kommer i nästa nummer av Geografiska Notiser men eftersom det blir kort varsel mellan GN nr 1, 2012 och

årsmötet så kommer tid, plats och programmet för årsmötet att först annonseras på www.geografitorget.se. Välkomna!

kretsarna kallar

Mycket av kretsarnas verksamhet annonseras först och ibland endast på Geografilärarnas riksförenings sajt www.geografitorget.se. Via sajten går det också att prenumerera (gratis) på Geografitorgets Nyhetsbrev och på det sättet få information om de senaste uppdateringarna, kallelser till möten, föredrag, exkursioner och annat.

Kronobergskretsen årsmöte 2012 med föredrag om megastäder

Kronobergskretsen avhåller sitt årsmöte tisdagen den 7 februari kl 19.00. Sedvanliga (korta) årsmötesförhandlingar som följs av att rektor Johan Kåberg föreläser och visar bilder under rubriken "Med gymnasieelever i megastäder"

där nedslag görs i bland annat New York och Shanghai. Mötet sker i Geografisalen på Linnéuniversitetet i Växjö. Eftersits. Välkomna!

Kronobergs- och Södra kretsen:
exkursion till Manchester och Liverpool
Södra kretsen tillsammans med Kronobergskretsen arrangerar i juni 2012 en stadsexkursion till Manchester och Liverpool. Exkursionen äger rum mellan den 16 och 20 juni och riktar sig till alla geografilärare och andra intresserade. Ledare för exkursionen är fil dr Lena Eskilsson (kulturgeograf) och fil lic Magnus Grahn (historiker mm) och på programmet står bland annat Manchester romerska historia och industrihistoria, stadsförändringar från sotiga tegelväg-

gar till modern IT-verksamhet. Liverpoolbesöket omfattar stadsförnyelse, besök på Waterfront och Beatles-anknytningar. Avslutningsdagen ägnas åt föreläsning på Manchester Metropolitan University och besök på Trafford Center. Exkursionen är fullbokad (oktober 2011) men vid

stort intresse kan ytterligare en exkursion genomföras men vid annat tillfälle. Ta kontakt med Magnus Grahn för ytterligare information. Mejl: magnusgrahnlund@hotmail.com

Peter Bengtsson, ordförande
Kronobergskretsen

notiser

Vänerkretsen. Rapport från exkursion och årsmöte 17 september 2011

Malmbrytning sen medeltiden och världens mineralrikaste plats. Vi har varit på Högbergsfältet i Persberg och i Långbanshyttan. Hur länge man brutit järnmalm i Persberg är oklart, sägnen talar om medeltiden men att driften var igång på 1680-talet det vet man med säkerhet. 1906 ansågs lönsamheten vara för låg för Högbergsfältet, brytningen flyttades främst till Odalfältet där den pågick till 1980.

Med tillmakning, sprängning med krut från 1730, pumpar som drevs av hästvandringer och senare av stånggång (kônsta), primitiva uppfodringsanordningar och stegar, så drevs brytningen ner till ett största djup av 217 meter i Högbergsfältet. Det som finns kvar idag av den omfattande verksamheten, som bedrevs under århundraden är gruvhålen, fundamentet efter det första anrikningsverket, den raserade maskinbyggnaden byggd i sinnersten och rösen som påminner om backstugorna. Via Tilas stoll, från 1767, delvis tillmakad, kan man ta sig in i Krakbogruvan. Av övriga gruvor är Torskebäcksgruvan, Yngshyttegruvan, Braskegruvan, Nils Torstensgruvan och Bornsgruvan de största. Samtliga är brutna som egna dagbrott men på ca 60 meter förbundna med orter, idag vattenfyllda. Här finns även minnesstenen över Värmlands första gruvstreck i landet 1869.

På persbergsmål, den dialekt som en gång också var min, fick vi höra detta och mycket mer av vår kunnige och underhållande guide Hacke Juvel. För mig som är uppväxt i Nordgruvan med öppna gruvhål och ständiga varningar för grubusen var det en nostalgitripp att komma tillbaka. Lärorikt och intressant var det för oss alla.

Eftermiddagen ägnades åt Långbanshyttan, en av de mineralrikaste platserna i världen. Av

270 mineral är 67 unika för Långban, varav det senaste fått namnet Långbanshyttanit. Även här har brytningen sannolikt ägt rum sen medeltiden, hyttan omnämns under Gustav Vasa 1540. Den nuvarande anläggningen, som nu vårdas av Värmlands museum är från 1850-talet. Järnmalm, mangan och dolomit har brutits här fram till 1973 när verksamheten ansågs olönsam och man lät gruvorna vattenfyllas. Nu genomförs dykningar för kartlägga orterna och upprustning pågår till fromma för besökarna. I takt med stigande mineralpriser ökar också intresset för gruvorna i Bergslagen. Järn förstås men även guld, silver och koppar kan finnas i brytvärd mängd, intresse finns från utländska bolag.

Att bröderna Nils och John Ericson tillbringade sin barndom här påminns vi också om av vår informative guide Per Brattén. Mineralrikedomen borgar också för en rik flora, bland annat med rara orkidéer.

*

Årsmötesförhandlingar hölls i det fria i det vackra solskenet vid hyttan där styrelsen omvaldes i sin helhet enl följande: Ordförande Leif Granath, vice ordförande Anders Tidström, sekreterare och kassör Ann Engström-Åberg, ledamöter Anders Larsson och Henrik Sahlin. Som revisor omvaldes Gunnar Person med Bengt Bengtsson som suppleant. 2012 kommer exkursion och årsmöte att hållas i Bohuslän, Kosterhavets nationalpark. Leif Granath håller i planeringen.

Vi skulle ju önska att vi vore fler och yngre men vi föresatte oss ändå att försöka hålla i gång kretsen även i fortsättningen. Så vi efterlyser de unga lärarna – välkomna till oss. Vi har intressanta och roliga exkursioner. Den 22 september 2012 ses vi igen, om inte förr.

Ann Engström-Åberg, sekreterare
Vänerkretsen